NE 5 MYNGE.

Byxii oronuudai proletaarinar, negedegtii!

BURIAAD-MONGOL YNEN

xexolboonoi Komuniis (bolьşeviig) Paartiin Buriaad-Mon-l Moziin Komiteedai, Buriaad-Mongol Avtonoomito Soveed cialiis Respyblikiin Centraalin Gyisedxexe Komiteedai ba rofsojuuzuudai Buriaad-Mongol Soveedai yder byriiin oorgan

№ 115 (2148)

1937 onoi MAIN 22

14-xi ZILEE GARNA.

Ulaan-Yde ◆ BMASSR

Ceentrsojuuziin 19.

Xyygedei erxim zuragai koonkyrse

RSFSR-ei Gegeeryylxe Aradai Komisariaad ba SSSR-ei Centraalin Gyisedxexe Komiteedai dergedexi Goorьkiiin neremzete, delexein literatuuriin Instityyd bolbol Goorьkiii, tereenei baidal ba tereenei uranzoxiool tuxai teemenyydeer xyygedei erxim zuragai koonkyrse yngergene. Erxim zuraguudanь Goorьkiiin myzeide ygtexe baina.

(„Literatuuriin gazeeta").

Profsojuuzuudai xydelmeridexi erjeltii gyisedxexe

(„Praavdiin" tyryy bişeg)

Profesionaalin sojuuzuudai xexolboonoi Centraalin Soedai VI Pleenym ysegelder yrbe. Ene pleenymei udxanaranь aguu jixe: ene xadaa, ritoixon xubilaltiin temdeg ılzo, soveedai profesionaalin deleenei tyyxede oroxo baina. Soveedai profesionaalin souzuud bolbol 22 milioon xydlmerişed, albaxaagşad ba ecialiistnuudii negedxene. Sooaliizmiin orondo profsojuuudai yyrge bolbol ede orgazaacanuudta orohon azalşanai ınsaxan toogoor elirxeleigdexe şe baina. Profsojuuzuud bolbol 'oletaariiin revoliyyciin gemooni bolxo angiiin, ezern tolgoilogşo angiiin niitiin ganizaaca myn. Xydelmerin angiiin diktatuurii bexiylxe jabadal, ilangajaa bolo baigaa Soveeduudai hunuliii amzaltatai yngergexe badal profesionaalin sojuuudai edibxitei xabaadalgaigeer argagyi baina.

Oronoi poliitikan baidaldaxi jeltii profesionaalin sojuuud beledxelgyigeer ugtaza ina. Ede organizaacanuudai delmeriiin udxaşanar ba meeduud, myn edeenei ustaaıudanь myneenei şine ormbaidalda taaraxagyi baina. 'ofsojuuzuudai xytelberilexii rganuud bolbol paartiiin ur- tabigdaad baigaa şine zolgonuudai xaraakterii xysed lgoogyi baina. Edener xadaa, cialiis baiguulaltiin yrgen laisahaa xozomdonxoi, kylьyren xemzee ba poliitikan ibxi xeşeelee xemzeeleşegyi gahan oloniitehee taharani baina. Profsojuuzuudai yzebaigaa kriizisei uşar udxa- egeel eneende baina.

Profsojuuzuudai Byxexolboo- i Centraalin Soveedai pleerm deere yge xelegşedei jinxinь xadaa, profsojuuzuui xydelmeri huladaşahan ba ofsojuuzuudai geşyydhee exied profsojuuzuudai Byxexolonoi Centraalin Soveedai kretaarь xyrter, udaridaxa rdelmerilegşedei taharahan badalnuud bolbol, egee tyyn, profsojuuzuudta bodoto mokraatiiin ygei baihan jadalaar elirxeileze bolxo baia. Profsojuuzuud bolbol eediingee orşombaidalaar xaıa, ton demokraatis organiaca myn. Edeenei azal jaıulga bolbol oloniitiin edibxeşeelii, byteelei xeşeelii dabaritaigaar xereglexe jabaılai yndehe huuri deere baiıulagdaxa johotoi. Komaanılaxa, zaxirgaalaxa, tomiloxo, ıoptaacalaxa jabadal bolbol ofsojuuzuudai niitiin xaraakrii alduulgadag, profoorgaıudii oloniitehee tahaladag tedeniii kanceliaarin alban ızarnuud bolgodog ba profeonaalin xydelmerilegşedii ede ınceliaarnuudai muuxan naalьniguud bolgodog baina. igeeş haa, faavrig-zavooduui komiteeduudhaa exileed ofsojuuzuudai Byxexolboonoi entraalin Soveedai preziiym xyrter, profsojuuzuudai rganuudai xydelmeride deokratiii ebdegdedeg baina. ofsojuuzuudai organizaacaıudai geşyydei bygediin glaaji sag sag soonь zarlaı, oloniitiin urda teosoogoo ygexe, suglaanuud ba konfereencenyydei şiidxeberinyydii dyyrgexe gexe metiin ton bodoto jabuulganuud muxardaxa oruu oruulagdahan baina. Azalşanai edibxi xeşeel, profesionaalin sojuuzuudai geşyydei byteelei şadabarinuud xereglegdeegyi baihan baigaa.

Profsojuuzan xydelmeriii şinedxen baiguulxa jabadalii demokratiiiji hergeen bodxooxo jabadalbaa exilexe xeregtei. Myneo profoorganuudai hunguuli niuusaar duugaa ygelgeer jabuulagdaxa baina. Ene xemzee jabuulga bolbol profesionaalin xydelmerilegşedte profsojuuzanuudai xandaxa bodoto xandalgii eliryylxe bolno; ene xadaa, profesionaalin sojuuzuudai xytelberiii biyrokraaduudhaa, oloniitehee taharşahan xynyydhee seberlexe jabadalda tuhalaxa baina; ene xadaa, zarim profoorganuudta bejee daldalhan, aradai daisadii eliryylen gargaxa jabadalda tuhalaxa baina. Profesionaalin sojuuzuudai Byxexolboonoi Centraalin Soveedai Pleenym deere soveedai profsojuuzuudai xytelberiii şinedxexe teeşe şiidxexii alxam xegdee: Profesionaalin sojuuzuudai Byxexolboonoi Centraalin Soveedai preziidiym ba sekretariaadai şine sostaayuud hun gagdaa. Odoonoi baidalai deede xemzeede garza şadaagyi profesionaalin udaridaxii xydelmerilegşed preziidiym ba sekretariaadai şine sostaavta oroogyi baina. Pleenym bolbol tedenei kandidatuurii zailuulhan baina. Ene xadaa, demokratiiiji jaaza bejelyylxe johotoib geze xaruulhan bodoto uroog myn! Profsojuuzan demokratiiiji bejelyylxe jabadal gansaxan niuusaar duugaa yge xe jabadalaar dyyrexe baina geze hanadag jabadal tonş buruu geeşe. Bodoto demokratiii gedeg ene xadaa, azalşan byxenei duunai todo honoroor duuldaza baixaar, tedeniii honoroor sonosozo baixaar ba tedeniii xyndeleze baixaar, profsojuuziin jyriin geşyyd ba profoorganuud xojoroi xoorondoxi xarilsaan iime baixa gehen udxatai baina. Tedenei jamar negen yje sagta tolgoilozo baigaa organizaacanuudai bodoto ezed xadaa, profesionaalin sojuuzuudai geşyyd geeşe geze profsojuuziin byxii xydelmerilegşedei oilgoxoor yje yni tulaa. Edener, gansal edener xadaa, byxii xeregii şiidxexe baina. Profsojuuzuudai jamar negen xydelmerilegşed tedenei etigel xyndeer xysetei, tereenei eeriin etigel xynde bolbol gansal edeende baidag baina.

Profsojuuzuud bolbol soveedai demokratiiiji yrgedxexe jabadalda aguu jixe yyrge ezelexe johotoi. Edener bolbol oron ulasai organizaacanuudai ton jixe ba ton xytelberilexii şanartai organizaacanuud bolxo baina. Staalinai Konstituuca bolbol bolxoo baigaa Soveeduudai hunguulida eeriingee kandidatuurii oruulxa erxiiji edeende olgohon baina. Profsojuuzuud bolbol soveeduudai hunguulida azalşanai depytaaduudai jixenxi huuriii ezelexiin tulada, eriingee gerte zuramşuulxa, egeel tyryyn sojuuzdotorxi demokratiiiji ebdexe jabadalii xoişolongyi eseslexe ujalgatai.

Leenin—Staalinai paarti bolbol profesionaalin sojuuzuudii xydelmerişen angiiin olon milioon geşyydtei organizaaca bolgoo. Leenin bolbol xydelmerişen angiiin ton şuxala organizaaca bolxo profesionaalin sojuuzuudta ton jixe udxaşanarii ygedeg baigaa. Proletariaad bolbol profsojuuznuud ygeigeer, byrzyinertei esergyy temesel jabuulza, tereenei ezerxelgii unagaza, zasagii gartaa abhanai hyyleer eeriin diktatuurii baiguulan, socialiis bylgem barixa angi bolon emxideze şadaxagyi baigaa.

Profesionaalin organizaacanuud bolbol bolьşeviig paartiiin tuhalamzaar eeriingee zergiiji menьşeviigyyd, sindikaliis ba tred'junioniis elemeentnyydhee seberlehen baina. Soveedai profesionaalin xydeleen soo baigaa baruunai oportuniizm ba tred'junioniizm amzaltatai butasoxigdohon baina. Kapitaliizmiin restavraatornuud—Toomski ba tereenei oiriin daxuulnuudii profesionaalin sojuuzuudhaa namnahanai hyyleer, profsojuuzuudai praaktikan azaljabuulgada tred"junioniizmiin xog ylegdelei yldeed baigaa yjede, profsojuuziin xeden olon xydelmerilegşed bolbol hanaagaa amaraad huuxii bodohon baina. Profsojuuzuudai praaktikan azaljabuulgada yldehen tred'junioniizmiin ylegdelnyyd bolbol poliitikan edibxiee huladxaxa jabadalda, azaxuin ba profsojuuzan oorganuudai xydelmeride biyrokratiis xazagairalgatai temesexe temeselhee arsaxa jabadalda, komuniizmiin hurguulinuud bolxo profsojuuzuudai yyrgii bagadxaxa jabadalda xyrgehen baina. Poliitikan edibxi xeşeelee huladxaxa ba poliitikan ohol nazagai jabadal deerehee, profsojuuziin xydelmerilegşed bolbol azalii xamagaalaldada, sociaalin mynxelelgede baigaa xorologşodii, staxaanovtanai xydeleeji tahalduulza baigaa xorologşodii, eliryylen gargaza şadaagyi baina. Profsojuuzan oorganuudta, sojuuzai CK ba Profsojuuzuudai Byxexolboonoi Centraalin Soveedai aparaad xyrter aradai daisan—trockiistnuud, baruunai xorologşod, diversaantnuud şurgan orohon baina. Xydelmerişen, albaxaagşad ba specialiistnuudai signaalnuud profsojuuzuudai zyghee jamarş anxaralgyi yldedeg baihan ba ene xadaa, aradai daisad—trockiis xorologşod, diversaantnuud ba tedenei baruunai daxuulnuudai gemte buzagai azaljabuulgii xyngedxeze ygehen baina Profsojuuzuudai Byxexolboonoi Centraalin Soveedai geşyydei dunda xeden trockiistnuud ba baruunaixid, xydelmerişen angiiin xoroto daisad orood baihanaa, ysegelder dyyrehen pleenym deere soveedai profesionaalin xydeleenei ştaabai sostaavhaa gargagdahan baina.

Profesionaalin sojuuznuud bolbol eehediingee edibxi ba byteexe xyse şadabariiin talaar gaixamşag xydelmerişen angiii, soveedai yrgen olon intelegeencii, azalşan aradai poliitikan mergezeltei ba kylьtyyren xubiii eeriingee zergede negedxene. Xaa xaanagyi—respyblike, xizaar, mozo byride—profesionaalin sojuuznuudai jixenxi geşyydenь gooroduud ba xydelmerişenei tosxonuudaar baidag baina. Tiimhee, bidener, xerbee poliitikan, azaxuin ba kylьtyyren baidalai ceenter bolxo goorodoi xytelberilexii yyrgii bexizyylxee hanaa haa, goorodoi azalşaniii negedxen emxidxedeg organizaacii—profesionaalin sojuuzii edee yderei zorilgonuudai xemzeedee xyrter yrgexe xeregteibdi. Eneengyigeer goorodoi udaridaxa yyrgii bexizyylxe tuxai jarildaan yregyi şaşalga bolxe baina.

Profsojuuzan xydelmeride zarim komuniistnuudai xaişa xeregeer bahamzalan xandaxa jabadal bolbol leniniizmde dyteleşegyi, ton xorotoi jabadal myn. Myneo profsojuuznuud bolbol paartiiin ba oloniite azalşanai eriltehee jixexen xolo geegdeed baina. Komuniistnar bolbol profsojuuzan xydelmeride olon milioon paartin bişe nyxedii, xydelmerişen ba albaxaagşadii xabaaduulan, tedende tyşeze şadaa haa, profesionaalin sojuuzuudai xydelmeriii yrgeze şadaxa baina. Komuniistnar— profesionaalin sojuuznuudai vozaaguud ba xytelberilegşed myn. Komuniist byxen—profsojuuzan xydelmeride xabaadagşad baixa johotoi. BK(b) Paartiiin Centraalin Komiteedai sekretaarьnuud nyxed L.M. Kaganooviç ba A. A. Andreejev gegşed profsojuuznuudai Byxexolboonoi Centraalin Soveedai Pleenym deere xabaadalsahan baina. Edenerei xabaadahan jabadal bolbol pleenymei xydelmeride staalinai idiei yzel, bolьşeviig şanarii oruulhan, manai profsojuuzuudai xeregleze baigaa byxii şanarii oruulhan baina.

Profsojuuznuudai Byxexolboonoi Centraalin Soveedai Pleenym dyyree. Ene Pleenym bolbol soveedai profsojuuzuudta zyb zamii zaaza ygehen, ton şuxala şiidxeberinyydii gargahan baina. Myneo, pleenymei şiidxeberiii profsojuuzan yyr byxende xyrgexiin, profsojuuzuudai geşyyd byxende oilguulza ygxiin, bodoto baidal deerenь bejelyylxiin tylee temesexe xeregtei baina. Ene xadaa,—egeel şuxala!

Kolxoozuudai tariaalan deerehee

Xoriiin aimag geegdexe johogyi

(Xorihoo telefoonoor abtaba)

Xoriiin aimag main 10-ai yder xyrter 16 minga 460 gektaar tariza tysebee 72,3 proceent dyyr gebe. Myneo yjede tarilgiin teempe huladza jabana. Zişeelxede, main 5-haa 10 xyrter 6481 gektaar tarigdahan aad, hyylşiin 5 xonog soo miin 3820 gektaar tarigdahan baina.

Xamagai hyylde Doodo-Xyrbiiin, Çesaaniin ba Jerbaanovskiin gexe mete somonuud gegedeze jabana. Ede somonuud miin 50-60 proceent tarihan baixa jym.

Xoriiin, Ydiin ba Dunda-Xudanai somonuud xabaraigaa tarilgii 90 garan proceent bolgood jabana.

Gadana, Ydiin, Xezengiin, Anaagai ba Deede-Xudanai somonuud ertiin paarai xaxalalgada exilze orood, 265 gektaar xaxalaa.

Zamsuujev.

Tarilgiingaa xydelmeriii lamanarta naidaba

(Xyrbihee tyrgen pooçtoor)

Zagarai. Xyrbiiin ba Asagadai somonoi kolxoozuud tarilgiin xydelmeride geegdeze jabana. Ene somonoi „Iinternacionaal" kolxooz main 10-ai yderei medeegeer tarilgiingaa tysebii oroidoo 20 proceent dyyrgeed baina. Tarilgiingaa xaxadii şaxuu xylhener xynyydeer tariuulxa geze baina. Ede xyleheer xydehe gehen xynyydenь xed be gexede, Şuluutain dasangai lamanar: Genden ba Zana Abidiin gedeg xojor gabzanar tyryytei baixa jym.

Eehedee gertee miin huugaad, angiiin daisan, lama bandinarta naidaza, tarilgaa yngergexe gehen zabdalgiinь xoro myneenhee xaragdaza exilee. Tarilgiin şanar ton muu Gadana, ene kolxooz maldaa ezen bişeer xandaza, 400 garan malaa yxyylee.

Baha Asagadai somonoi Leeninei neremzete kolxooz main 10-ai yder xyrter tarilgiingaa tysebii miin 15 proceent dyyrgebe. Tysebeigee joheer 17 plyyg jabuulxa johotoi aad, arai geze 5 plyygeer xaxalna. Ene kolxoozoi gyrenhee abhan yreheneenь tariaanhaa nege toonno dutahan baigaa. Tiigeed tere tariaanai dutahan şaltagaanь elireedyi baixa jym.

Ede faaktanuud jyy xaruulnab?—gexede, tede kolxoozoi xytelberilegşed ba aimagai organizaacanuud angiiin heremzegyi—halgar nobşo huuza, tarilgaa tahalduulxaa baihaniii xaruulna.

Kolxooznig.

Hungaltiin suglaanai zaxiaaji doronь bejelyylxe

AIKOOMOI INSTRYYKTER TUHALANAGYI

Xori. Anaagai somonoi „Ulaan Odon“ kolxoozoi dergedexi paartin organizaaciin hungaltiin suglaan deere, komuniistnaranь organizaaciingaa xydelmeriin olon alduu dutuuji kriitikeleze eliryylebe.

Gadana, aimagai paartin komiteedai instryykter nyxer Tyşenei gegşe, exin organizaaciin xydelmeride jamarş tuhalamza xeegyi. Organizaaca deeremnai jirexedeel azaxuin tysebei gyisedxelei medeenyydii sugluulza abaad jaaraza mordodog gurimtai jym,—geze olon nyxed kriitikelebe.

Dam. Zam.

Paartin ustaavii xeterxeigeer ebdehen baina

Xori. Xezengiin xysed bişe dunda hurguuli deerexi paartin organizaaciin hungaltiin suglaan deere, bolьşeviig kriitikii yrgeneer jabuulba. Partoorg nyxer Xaxuraajev gegşenь xydelmeriiingee toosooto elidxelii gansaxan hurguuliingaa xydelmeri deere xeleze dyyrgee.

Tiigebeş, komuniistanaranь niuur saxiltagyigeer kriitikeleze, paartin-poliitikan xydelmeriiin alduu dutuuji sexe zaaza gargaba.

Yligerlexede; paartiiingaa xaa mal suglaan deere selьpoogoi tyryylegşe, paartin bişe Dondogoi gegşiin toosooto elidxelii duulaza olon zaxiaanuudii ygehen baiba.

Hurguuliiingaa xydelmeride baihan ali olon dutuunuudii eliryylxiin orondo daldalza baihan faaktnuudii zaaba.

Damba

Şineer xydelmerileze zaxalba

Jaruuniin aimagai Seroovskiin Seleeniiin Bydieenniin neremzete kolxoozoi dergedexi paartin exin organizaaca bolbol toosooto-sungaltahaa urid eeriin gee xydelmeriii halagai tabihan baigaa. Hungalta bolhonoi hyyleer paartin byxe xydelmeriii şinedxen tabiza zaxalhan baina. Tus suglaan deere garhan kriitike ba samokriitikii anxaraldaa abza, şine hungagdahan partoorg nyx. Gombiin gedeg kolxoozniguudai dunda agitacan xydelmeriii gol bolgon abza jabuulba. 3 xonog byri negen udaa yiledberi deegyyr politt jarildaan ba hara soo 3 udaa paartin politzaniaati yngergeg dedeg baina.

Baha, somonoi soveedai depytaadai gryypiin geşyyd SSR Xolboonoi Konstituucii sag yrgelze yzen tanilsaza baina.

Z. Baldanzabon

Xydelmerinь muu baina

Bargazanai aimagai Myrgeen somonoi „Xubisxal“ kolxoozoi dergedexi paartin organizaaciin hungaltiin suglaan haja boloo. Ene organizaacada 11 geşyyd, 7 kandidaad xamta 18 xyn baigaad, tedenei olonxinь poliitikan beledxeleer tonş muu baiba.

Ene organizaaca deere paartiin istooriii yzexe kryzoog 1935 onhoo xoişo zil byri xodo jabadag aad, mynee xyrter programaa dyyrgeegyi. Olonxi komuniistnariinь poliitikan hurguulidaa jabadaggyi baigaa (Radniin, Bazarai, Aranziin ba bişed). Yngerxedee zarim komuniistnaranь bişeg medexegyi jabadalaa usadxaza şadaagyi (Kozeevina, Badmaajev).

Ş. Şagdaroon.

ANGIIIN HOXORLIGOI GEMEEP

Xori. Doo Raazymova modobeledxelei xydelmeriii telberilegşede suuta mylzeb şen xaan lama Sandan Ced gegşiin şabi Zambalai ge elьgehen baigaa. Kulaagai byyn I. Jyndenei gegşii m beledxelei desiaatnig bolge baixa jym.

Ene xojoroi xuurmag m medeze baigaad ynexeer g nei jabuulgii xorolozo jab danь eliryylxegyi aad, x Zambalai gegşede, hainaar delee geze somonoi soveed paartin organizaacaar 500 xerigei çaas şan ygehen ba

Mynee elirexedee, Raazy voi neremzete kolxoozoi m beledxelei xytelberilegşe Z balai ba desiaatnig Jynde gegşed xuurmrag medeeg niyde daldalaad 2 mingaad meetr modo dutuu tuşaa baina. Gadana, modonoi zyyrii 15 santimeetr bydy modii 30 santimeetrei m geze medeedee zaaza tuşaa baigaa.

Ede xojoroi xeze baihan badal xadaa, gente bolhon bişe, gyrenei jabuulgada giiin daisanuudai xorol xeze baihaniiinь eli. Iime riuusalgatai xydelmeriii degdeheer baihan angiiin sanuudta daalgahan sove tyryylegşe paartin organiza C. Z. Şiirobai gegşiin he zegyi baihanai gem m n g

Ene jabadal bolbol X leespromkoozoi ba Xezen Staalinai neremzete kolxo lergedexi paartin organiza nuudta tus byri komuniist anь bodoto hurgaal bolxo otoi. Eneen deerehee bo iig xursa tobşolol gar revoliyycen heremzee de lyylxiin tylee temeseegyl ner paartiiingaa organiza urda sexe xariuusaxa uj tai.

Xudanai Dolgi

Miinskiin Stadioon „dinaamo“ deerexi fizkylьtyyriin hain yder

Oordento Beloryysiin 15 zilei aradbygediin hain yderei xojordoxi yderenь fizkylьtyyriin jixe naadaar temdeglegdehen baina.

ZURAG DEERE: „Dinaamiin“ gryypiinxid.

Şazantai temesexiin orondo tereeniii haişaana

Aga. Urda-Agiin somonoi soveedai tyryylegşe nyxer Bolodoi gegşe, arad zonoi dunda şazanai xoroto jabadalii oilguulxa agitaaca xexegyihee gadana, xarin tereeniii haişaaza jabana. Yligerlexede; Bolodoi gegşii hamgan ba xyygedeigee ybedxeleerenь Agiin dasanai lamanarhaa em abaaşaza uulgana. Somsoveedoigoo sekretaarьta Mynxe Dambiin gegşe oruulaad tereneigee axa lamii (Agiin dasanai şereete) xyd ee azaltanai toodo oruulza yzexii oroldozo baina. Tere lamada „şi medyylge bişeze manda yge! tiixedeşni bide azaltanai toodo oruulza yzexebdi“—geze Bolodoi gegşe zaahan baixa jym.

Baha, Urda-Agiin hurguuliii daagşa S. Ajurzaniin bolbol, hurguuliiingaa xyygedei xaluurxalaaranь lamanarhaa em asaruulza uulgadag baina. Somsoveedai tyryylegşe ba hurguuliiin bagşa xojoroi iime jabadal xeze baixadanь niite kolxoozniguudai dunda şazantai temesexe xydelmeriiin jaaşagyi muu baihaniiinь eli beze. Deerehee oruu iigeze jabadag zondo xen oilguulxa johotoi geeşeb?

Xurdan elşe.

PAARTIN XYDELMERIII MARTAHAN NEGE ORGANIZAAGA TUXAI

(Ulaan-Onon, manai korrespondeenthoo)

1937 onoi main 11 yder Dotoodii xamagaalxa Arkomaadai Ulaan-Ononoi rajoonai xeltesei dergedexi paartin exin organizaaciin toosoo hunguuliiin suglaan bolbo.

Partoorg nyxer Sargaajev gegşe paartiiin exin organizaaciin jabuulhan xydelmeriii 1936 onhoo exilze jixe udaan xelehen bolboş, ene baina geed xaruulxa byteezerxihen jyyme jixe baibagyi. Jyyb gexede, ene organizaacada byxii komuniistnuud ba partorganizaatoranь aparaadaingaa xydelmerieer oroldood, paartiiin xydelmeriii xojordoxi eelzeenei xereg bolgohon baina. Soxom tiime baihiijiinь tododxoxiin tulada xedii barimta xaruulja:

1936 onoi xydelmeri gexede, byxeli zil soo 6 suglaa xeze 17 zyil zyblehen, Ingyyloviin nomoor polit hurguuli neeze jabuulhan baina. 1937 onoi xydelmeri gexede—5 hara soo miin xojor suglaa xehen aad tere suglaanuudainь togtoolnuud geze oldoxogyi baiba. Myn yglee byri şine gazeeta unşadag bolboş, terenş xadaa paartin organizaaciin yysxeleer jabuulhan xereg bişe, jixenxidee albanai zuramaar jabuuldag xereg bolno.

Ene zil xaxad soo paartin organizaaca urgaza olon bolhon gy? Ogto ygei. 1936 ondo 3 geşyyd ba 2 kandidaad baihan aad, mynee tere şigeeree. 1936 onoi exinhee haişaan dagagşadii bii bolgoxo tuxai xelsehen bolboş, mynee tereenhee negeş xyniii abaagyi, negeş xyniii beldeegyi baina.

Ene zurgaanai dergede xeden olon niitiin organizaacanuud toologdozo baihan bolboş, tedenei xehen jyyme geze myn baixagyi, paartin organizaatorai zygheeş xydelmeriiinь şangadxaxii oroldohon zyil ygei baina.

Ene zurgaanai dergede nege bişiixan tahalga soo ulaanbulan baidag, terenei nege xanada bişiixan tebxer saarhanda bişegdehen 14 zyilei xydelmeriiin plaan baidag. Ene dokymeent bolbol jixe uşartai, tyyxetei baina.

Jaaxadaab gexede, paartin organizaatorhaa xydelmeriiin tyseb plaantai gyt gexede ene baina geze tereeniii xaruuldag! Proforganizaatorhaa xydelmeriiin tyseb plaantai gyt gexede? bii geed, myn tereeniiil zaadag. Ulaan bylangii erxilegşehee jamar janzaar xydelmeri jabuuldag bainat geze asuuxada—ene tysebei johoor geze myn tereeniii zaadag baiba.

Byxii organizaacanuudai xydelmeriii bejedee xuriaaza abhan jamar iime gaixaltai tyseb baigaab geed unşaza yzexede —hariin tediinde paartin yder; hariin tediinde komsomooloi yder; hariin tediinde profsojuuzai yder; hariin tediinde agaar zain bylgemei nom yzelge g. m. 14 zyiltei „plaan“ baiba.

Ene tysebei „gyn udxiiji“, unşaaşad bygede eehedee oilgozo abxa tula xeleedş jaaxab. Zygeer iime johonoi „tyseb“ xadaa, oroidoo tyseb bişe geze hain medexe xeregtei baina.

„Tarxaitai xybyy gargaad, tabixa gazaraa olzo jadaba“ gegşiin udxatai iime „tyseb“ zoxioogood bygede tereenee toorizo buliaaldaza baihaar xehenş jyymenь ygei baiba.

Ene jyy xaruulnab gexede imagta paartin xydelmerihee taharhan, paartin xydelmeriiin amtiinь aldahan jabadalii xaruulza baina. Alban xydelmerilegşedenь ali tuxai bolbosorozo, poliitikan talaar urgaza bainaab geed milicioneer nyxer Tyyrçin gegşehee nyx Staalin jamar tuşaaltaib geze asuuxada—„nyxer Staalin bolbol paartiiin generaalin liiniiin sekretaarь“ geze xeleed baitaraa „ygei tiime bişe, Staalin bolbol Centraalin Gyisedxexe Komiteedai sekretaarь myn“ geze „zahaba“.

Ene nyxer xadaa paartin organiizaator nyx. Sargaajevai haişaan dagagşada beledxeze baihan xyn baina.

Uul organizaaciin xydelmeriiin bodoto niuur gexede, iime baina.

Toosooto elidxel xelehen nyxer Sargaajev ede bygedejee ynexeer bolьşeviig johoor kriitikelen xeleze ygebe gy gexede —tiigee ygei ton kriitikegyi geer, eehediingee xydelmeriiin dutuu dundanuudii ogto uudalanygeigeer, naçaalьnig nyxer Gomboojeviin ba bişe nyxedei dutuuji xelengyigeer, aimagai komiteedai xytelberiiin dutuu dundii eliryylen ygeigeer xelehen baina.

Jyynde iime elidxel xeleeb, jaaxadaa xydelmerinь iime muub gexede, ene organizaaca bii bolhon saghaa xoişo kriitike xeze ogto yzeegyi, beje bejiingee alduu dutuunuudii şyymzelel bolgozo xelsedeg ygei, byxii xeregenь xuuliiin johoor yngergegdedeg baihan deerehee iime bolbo. Xynyydiinь kriitike xeze yzeegyi, aixabtar xariuu, aimxai, yge xelexedee naçaalьnigaingaa ama xaradag baiba.

Eneen deerehee bodoxodo uul organizaacada kriitike geze ogto ygeinь eli bolno.

Ene exin organizaaciin iime xydelmeritei baixada aimagai komiteed jyy xaraza baigaab, jamar bodoto tuhalamza xyrgeeb geze yzeltei bolno. Ene organizaaciin komuniistnuud yge xelexedee aikoomai sekretaarь nyxer Cedenei geeşiin nanai suglaanda huuxiiji mynee haja xarababdi. Manai suglaanda, manai organizaacada oroi jabadag ygei hen gebe. Gadana aikoomai zyghee xojor udaa şalgalta bolhon baina. Tyryyn instryykter nyxer Namsarain ba udaanь aikoomai sekretaariiin orologşo nyxer. Griveennikov ede xojor hubariza şalgahan baina.

Zygeer ene şalgaltanuudanь ton biyrokraat johoor, paartin organizaaca ba komuniistnuudtai jamarş xolboo ygeigeer, gansaxan partorganizaator xer Sargaajevta baigaa saarl xeregyydii şalgaza yzeed, den olon xuudahan deere ee diingee hanamzii bişeed o hon baina. Tere hanamza bygediin suglaan deere xel tanilsuulza ygeegyi, tus b komuniistnuudtai jarildaa x gyi, gansaxan nyxer Sarga vai saarhan xeregii yzeed, hediingee bişehen saarhan dii myn nyxer Sargaajevta şaagaad busahan deerehee manai paartin organizaac xydelmeride jamarş xubila boloogyi, tiigee xadaa tuha şalgalta boloo geze komuni nuud ton zyb zaahan ba

Iime şalgalta ton dutuu, ii şalgaltahaa tuha garxagyi h na. Ene jyyn deerehee bol gexede aimagai komiteedai delmerilegşedei azaldaa mu xandahan, exin emxide bod tuhalamza yzyylxe gehen riingee zorilgii hain oilgoo deerhee bolno.

Tiime tula ene dutuugaa haza xoişodoo exin organiz canuudai jabuulgada bod tuhalamza yzyylxii şux bolgoxo johotoi.

Ede byxii faaktnuud jyy ruulnab gexede? Paartiin delmeriii martahan, jixenxid exin organizaacanuudai xyd merihee taharhan jabad xaruulna. Ene alduugaa me reze darii sagaa zahaxa joho

B. V-

GURBADUGAAR TABANZILEI ASUUDALNUUDII ZYBŞEN XELSELGE

Buriaad-Mongoloi mal azal

Gurbadugaar tabanzil soo xydee azaxuiji saaşadaa xygzyylxe tyseb zoxioolgo deere egee tyryyn Gazartariaalangai arkomaadai ba xydee azaxuin xydelmerilegşedei urda ton xariuusalgatai zorilgo tabigdaad baina.

Gurbadugaar tabanzil soo socialiis mal azalii xygzyylxe xereg xadaa, mal azalhaa garxa produukcii eris deeşelyylxe tabanzil bolxo johotoi. Xoni, gaxai ba eberte malnuud tabanzilei eseste xysed mitiziiruulagdahan, eberte mal—simmintaal, xonin—mirnoos—„rambyybьjee", gaxai—aangiiin tomo sagaan yylterte bolhon baixa johotoi.

Tysebte yylterei mitiisyydei too tolgoiji gurbadugaar tabanzilei exinhee eris urguulhan baixa johotoi. Tabanzilei eseste xonin byrihee garxa noohii dunda zişeegeer xojor daxin deeşelyylen, xudaldaanda garaxa noohii 5-6 daxin deeşelyylxe byxe erxe baidal bidende bii.

Myn eberte tomo malai produukcii deeşelyylxe zorilgo tabigdaxa johotoi. Ynieedei hynei haasii dunda zişeegeer xojor daxin deeşelyylze xysed bolxoor baina. Hynei haasa jaagaa haa jixe bolxob? Nen tyryyn niutagai malii simintaalaar mitiziiruulxa jabadalii xurdadxaxa, baira baidaliinь haizaruulxa xereg bolno.

Mynee baigaa eehediingee tomo yylterei ere malnuudii (buxa, xusa, azarga gaxai) ba ilangajaa tomo yylterei simintaal malai gyrenei rassaadnig, (Selengiin) tomo yylterei mirnoos—„rambylьjee" xonidoi gyrenei rassaadnig (Agiin) ba byxii yylterte malai feermeyydei saaşadaa xygzexe ba bexizexe jabadalii xangaxiin tylee hainaar azallaxa xeregtei bolno.

Morin ba xoninoi too tolgoiji oloşoruulxa jabadalii şamduulxa tuxaida anxaralaa jixeer tabixa xeregtei. Respyybликedee xoninoi too tolgoiji naada zaxanь xojor daxin olon bolgoxo. Ene zorilgo xadaa, azalşan oloniitiin aza baidalii materiaalan talaar haizaruulxa ba azalşanai eriltiin jixe bolhon deerehee byri şuxala bolno. Xonin, ilangajaa mitiis xonin, bolbol kolxoozdo ton olzotoi mal baina.

Malaigaa too tolgoiji zil byride 7-8 proceenthoo dooşo bişe olodxoxo zorilgo tabixa johotoibdi.

Gaxain azal tuxai asuudal manda tusgaar bodogdono. Selengiin aimagai Teelьmenei ba Staalinai neremzete kolxoozuud Bargazanai aimagai „Xubisxal" ba Sangadiinai neremzete kolxoozuudta mynee baihan gaxain tovaarno feermede olon xydelmerişed baidag, tiigeed zil byride xonioo 300-haa 1000 xyrter xudaldadag baina. Enenь xadaa, xonioo xaraxa xydelmerişenei dutadaghaa bolno. Olonxi kolxoozuud xadaa, gaxain too tolgoiji oloşoruulxiin orondo xoninoi too tolgoiji oloşoruulxa ba kolxoozdo arba daxin jixe olzotoi geze erilte xene.

Minii hanaxada, gurbadugaar tabanzil soo mal azaltai aimaguud bolbol gaxai ysxeberilexe jabadalii kolxoozniguudaingaa ymsiin medelei gaxain too tolgoiji oloşoruulxii şuxala bolgozo jabuulxa johotoi baina.

Tariaa ba ogorood jixe xedeg rajoonuudai kolxoozuudta gaxain too tolgoiji oloşoruulxa jabadal jixeşeg baixa johotoinь xelseengyi.

Eberte malai too tolgoiji gurbadugaar tabanzil soo dunda zişeegeer zilei 12-15 proceent deeşelyylze şadaxa baina.

Gurbadugaar tabanzil soo eberte malai mixalig targanainь şignyyr ba hynei haamagii deeşelyylxe erilte tabigdaxa bolno.

Gurbadugaar tabanzil soo bide bolbol, zize mal—tuulain, şubuunai ba tohoto zygiin azalii deeşelyylze şadaxa johotoibdi.

Xerbee ene zilhee exilze malai tezeelei bexi baaza bii bolgoxiin tylee johotoi hainaar oroldoogyi haa, aduu malai too tolgoiji oloşoruulxa gehen ba ilangajaa produugtiinь jixe bolgoxo gehen manai byxii tysebyyd elihen deere barigdahan ger şingi baixa.

Gurbadaxi tabanzilei eseste tezeelei kylьtyyrii byxii tarilgiin jyrenxii tysebei 20-30 proceenthoo dooşo bişe bolgoxo gy ali 1942 ondo tezeelei kylьtyyrii 200 mingan gektaarhaa dooşo bişe bolgoxo johotoi baina.

Gazar uhalaza şanariinь haizaruulxa jabadal manai urda ton jixe zorilgo bolno. Gurbadugaar tabanzil soo xadalangai gazarii 3-4 daxin yrgedxexe şuxala.

Mynee arxi, piiva gargaxa zavooduud ba mixanai kombinaadai xajadahan zyilnyydii xereglexe tuxai zorilgii tabixa şuxala baina. Deere dursagdahan azyiledberinyyd deere tezeelei zyilii bolbosoruulxa zavood gy ali seexiin barilga baiguulxa tuxai asuudalii ene darii şiidxexe xeregtei.

N. Kootov.

Baigalai yyde neexe

Mynee batalagdaxa tabanzilei tyseb soo Selenge myren şuxalaxan huuri ezelexe johotoi baina.

Mongol arad Respyybliketei manai xarilsaa nairamdal, Buriaadmongol ASSR-ei urda ba ceentr taliin rajoonuudai azayiledberiiin xysenei byxe xemzeegeer xygzen baihan xygzelte, gazarai needrte baigaa duuhaşagyi bajaligii xereglen abxa jabadal, azalşan aradai erxe baidalai tyrgen yrgegden baihan ba tedenei eriltiin urgahan jabadal—ede bygede xadaa Selenge myreniii, myn ilangajaa tereende şudxadag Syxe, Xiolgo ba bişe bişe golnuudii darii tyrgen aşaglan xereglexii şuxalaşalan erize baina şuu.

Eneşji iigeed dyyrehen xereg bişe. Gurbadugaar tabanzilei tyseb soo Selenge myrende xeden daxin ylyyse udxa şanar ygtexe baina. Selengiin doodo talii aşaglan xereglexe jabadal geeşe Ulaan Yde—Erkyy xoorondiin sexe şugam zamii neeze ygene. Enenь Selengii Baigalaar damzan Angartai xolbozo 1600 kilomeetr hunahan xyse jixete uhan magistraalь bii bolgono.

Miiller gedeg akadeemig 1755 ondo nege şuxala xudaldaa naimaanai nyxesel faaktor tuxaida iigeze bişehen baina:

„Jenisei, Angar, Baigal, Selenge myrenyydii damzan Myngaali (Mongol) arad teeşe uhan zam yiledeze 20-25 tuxai tootoi bygeed, utanь 9-11 sazan, yrgeniinь 3 sazan, 6 seet arşam zuzaantai xabtagai ongosonuud jabagşa hen".

Eneen deerheeş xaraad yzexede ene aguu jixe probleema bejelyylegdeze jahala bolxoor baina. Xerbee ene probleemii azabaidalaigaa xelen deere oruulaa haa manai oronoi ekonoomikada ene bolbol jamar jixe udxatai ba gurbadugaar tabanzilde ede probleemii bejelyylxiin şuxala baihanda etigexe bainamdi.

Şine uhan magistraalь bolbol rajoonuudii uhan zamaar xolbozo xeden olon uşarta tymer zamai traansportii syleelxe baina. Moskvaahaa Vladivostook xyrter jabahan tymer zam bolbol zildee zişeelen xelexede 5 millioon toonno xyrter aşaa Ulaan-Yde asardag geeşe. Baha tuxailan xelexede Şeremxoovohoo tymer zamaar zil byri 3, 5 milioon toonno şuluun nyyrhe aşaalagdadag. Tiime xadaa niutagaimnai aşaa teelge, myn tereen soo Çeremxoovohoo Ulaan-Yde asaragdaxa şuluun nyyrhe şine uhan magistraaliaar jabaza şirelgiin yne sengii nelieed ximdaruulxa baihaniinь ton elirxei bişe gy?

Buriaad-Mongol respyyblike mynee uhan zamai traansportdo ton jixe xeregtei bolood baina. Baigal ba Angarai xaaltatai baihan deerehee eneeniii gyised xeregleze şadaagyi geeşe.

Teed ene magistraaliii neexe xereg bolbol xyngen xereg bişe ba ene xadaa aguu jixe gargaşa xereglexe, jixexen ongoso baiguulga, remoontiin baaza ba priistanь barilgii emxidxexe jabadalii xereglexe baihaniiinь bodoto ynen şuu daa. Selenge—Baigal—Angar xoorondiin uhan zamii neexe jabadalda, bagsaahan bodolgoor ugaa jixe gazar maltalgiin xydelmeri xeregtei baina.

Ene xydelmeriiinь byxii dyn koompleksenь 6 milioon şaxuu tyxerigte bolxo baina.

Bidener gurbadugaar tabanzilei tyseb soo Selenge—Baigal—Angar xoorondiin şine uhan zamii neexe jabadalii şuud sexe bişexe johotoi bainamdi.

Gurbadugaar tabanzil bolbol Baigalii xoliin taharxai xizaarnuudii, tedenei baigaaliiin bajaliguudii azyiledberiiin ceentrtei xolboxo uhan zamai yyzel bolgozo ulas oronoo bajazuulxa johotoi.

S. Petroov.

Aimagai gazeetanuud jyy bişeneb

KOLXOOZOI SAAD

Alairai aimagai Aliaatskiin MTS-ei saad azallagşa nyxer Dyboviik gegşe saad huulgaza exilebe. Eldeb yngiin sesegligyydei urgasanuud huulgagdahan baina.

1937 on soo nege gaa gazar deere saad tarixa tysebtei baina. Ene saadtanь ylir, maliina, kriazoovnik g. m. zimesyyd baixa.

(Alairai aimagai „Alairai kolxooznig" gazeetahaa.)

27 XYN BAGA BIŞEGTENEI HURGUULI DYYRGEBE

Tynxenei aimagai „Ulaan-Toora" kolxooz deere 27 xyn baga bişegtenei hurguuli dyyrgeze garaba. Ene hurguuliiin bagşanь Toreenov. Yseg medexegyişyydei hurguulihaa 17 xyn baga bişegtenei hurguulida oruulagdaba.

Saaşanь xydelmeriee baga bişegtenei hurguuliiin programaar jabuulza baina.

(Tynxenei aimagai „Ulaan-Tug" gazeetahaa)

ADUUŞA BATIIN

Zakaaminai aimagai „Ulaan-Anguuşan" kolxoozoi aduuşa Şiirab Batiin gegşe ene kolxoozoi 93 aduuji xaraxa zuura, ton hainaar azallaza, ene zilde ondo oruulhan baina.

Nyxer Batiin ene zilde 33 unaga tyryylxe baihan aad, tereenhee 7 unaga mynee tyryyleed, negeş xoroltogyi ydxeze baina. Yldehen 26 unagaa hainaar tyryylze abxa geze aduunaigaa xoinohoo yder hynigyi oroldozo azallana.

(Zaxaaminai aimagai „Zaxaaminai Ynen" gazeetahaa)

D. Dongidoon

Nacionaalin sojol kylьtyyriin baiguulalta deere

(Gurbadaxi tabanzilei tyseb zoxioolgodo zoriuulba)

Nacionaalin sojol kylьtyyriin baiguulaltaar gurbadaxi tabanzilei tyseb zoxiooxo tuxai jamarş zaabari BMASSR-ei gegeeryylxe arkomaadta ygei ba xojordoxi tabanzilei tysebei byridxeliiş emxidxeze dyyrgegdeedyi yje bolno. Gebeş, gurbadaxi tabanzilei tyseb soo sojol kylьtyyrii ulam erşemteigeer urigşanь debzyylxe zorilgiin negen şuxala huuri ezelxenь bidende lab medegdeze baina. Iime tula sojol bolbosoroloi ba kylьtyyriin alban gazarnuudai şuxala baaza baiguulxiin tula ugaa jixe zeeri elsyylegdexe uşartai. Manai respyyblikiin byxe azalşan arad ba nen tyryylen sojol kylьtyyriin froontiin şudargaşuud bol gurbadaxi tabanzilei tyseb zoxiooxo jabadalda edibxitei xabaadalsaza, tus tabanzil soo oruulagdaxa kylьtyyriin baiguulaltiin probleemiin tuxai gazeetiin xuudahan deegyyr emxidxegdeze baigaa xelseende şudarguugaar oroloxo şuxala.

Gurbadaxi tabanzil soo goorod ba xydee ilgadgyi bygedii hurgaxa doloon zilei hurguulida byrin xanduulza hurgaxa xereg bejelyylegdehen baixa uşartai. Tiigeed, zişeelxede, odoo zilde exin hurguuli dyyrgehen xyygedii doloon zilei hurguulida 84 proc. xabaaduulagdahan baina. Tiin, zaluuşuudii dunda ba deede hurguulinuudta hurgaxa talaar jixe dabxilta xegdehen baixa johotoi bolno. Yseg bişeg medexegyi ba baga medexe nahataniii byrin bişegte hurgaza, tedenerii deede şa tiin hurguulinuudta xabaaduulxa talaar goritoixon amzalta dabagdahan baixa johotoi. Şine tabanzil soo manai hurguulinuud bol tyrelxi xelen deeree hain şanartai huralsalai nom debternyyd ba tetraaduudaar xangagdahan baixii oroldoxo johotoi baina. Ene talaar manai respyyblike soo saarhanai ba poligraapiiin dutagdalnuud byrin uşadxagdahan baixa bolno. Bygedii doloon zilei hurguulinuudta xabaaduulxa, dunda hurguulinuudii yrgedxexe xydelmeri xysed jabuulagdahan ba myn tereenşilen hurguulinuudta xojor eelzeegeer nom yxere jabadal gurbadaxi tabanzilei hyylde erxebişe usadxagdahan baixa johotoi. Ene bol şine hurguulinuudai barilgii yrgedxen tabixii eriine. Gansa Ulaan-Yde goorod deere bagsaaza abxada 880 huurinuudtai 10-haa yseen bişe hurguulinuud barigdaxa johotoi bolono. Gadana, xydee niutaguudta dunda hurguulinuudai barilgii xyiseldyylxe, myn olon zontoi aimaguudai ceentrnyydte pioneernyydei baişanguud barigdaxa şuxala. Aimagai ceentrnyyd ba ilangajaa Ulaan-Yde goorodto zilhee zilde hurguuliiin bagşanarai bairanuudii barixa tuxai anxaralaa tabilsaxa uşartai. Aimag byri ceentr deerenь hain şanartaigaar barigdahan tipoboi socialiis kylьtyyriin baişanguudii baiguulxa şuxala. Respyyblike dotorxi hurguuliiin ba hurguuliiin naha xyseegyi xyygedei gernyyd ba hoxor-dylii xyygedei hurguulinuud bol goorodto dyte zoxid gazarta onsodxogdohon, huralsalai ba bişeş şuxala xeregselnyydeer xysed xangagdahan barratai bolgoxo johotoi. Myn ene tabanzil soo bagşanarai, politgegeerelei ba şinzelxe uxaanai kaadrii beledxexe jabadalda tusxai anxaral tabigdahan baixa şuxala.

2-3 zilei xugasaa soo exin, xysed bişe dunda ba deede hurguulinuudii tusxai pedagogiis erdem şudalhan bagşanaraar xangaxiin tylee erxebişe oroldoxo johotoi baina. Eneenei tula, respyyblikiin ceentr Ulaan-Yde goorodto tyged xysetei huralsalai gazarnuudii (pedhurguuli, bagşanarai instityyd, pedinstityyd) tusxai bairanuudtaigaar bii bolgoxo tonş şuxala baina. Aradai gegeerelei kaadranuudai mergezelii debzyylxe instityydte (JPKKNO) 300-400 xyniii hurgaxaar bagşanarai kyyrsiin baaza togtooxo şuxala. Ene şuxala xemzeenyydei yndehen deere hurguulinuudhaa saghaa urid garxa, xojordoxi zildee nege klaasta huuxa jabadalnuudii ogtolon usadxaxa. Gurbadaxi tabanzil soo goorod deere şinzelxe uxaanai ba kylьtyyriin udaridaxa kaadranuudta kylьtyyren azabaidalii haizaruulxiin tula, Ulaan-Yde goorod deere gegeerelei xydelmerişedei ger ba zunai daaşa barixa jabadalii hanaaşalxa şuxala. Baha, Ulaan-Yde deere tyriistenyyd — ekskyrsaantnuud — huragşadai baaziin barilgii erxebişe anxaraldaa abxa johotoi. Goorod şadarai zoonodo xyygedei goorodoi laagirai baaza baiguulxa şuxala baina. Centraalen biblioteeke ba myzei zergii kylьtyyren—alban gazarnuudii bagtaaza şadaxaar kylьtyyriin baişan barixa zorilgii tabixa şuxala baina geze hananab.

Ede şuxala kylьtyyren baiguulaltiin asuudalnuudii toiruulan tabanzilei tyseb zoxiooxiin tylee zybşen xelselgede xabaadalsan, eneeniii yrgeneer emxidxebel zoxistoi baina.

ISPAANIDAXI FROONTNUUD DEERE

(TASS-ai medeeselnyydhee)

Biskaajn froont

Gavaas aagenstviin Bilьbaaohoo medeesehenei johoor, dailaldaan jixe hulaxanaar bolzo baina geze baaskiin oboroniin komiteedai main 18-nai ydeşiin medeesel dotor xelegdehen baina. Zygeer, Amorebieeta seektor deere yimyyleeşen şanga ataaka xeed, eehedee jixeer gemtel yzehen baina. Alaava seektor deere buudaldaan bolbo.

SANTANDEEREI FROONT

Respyyblikiinxinei arteleeri yimyyleeşenei poziicii boombodozo, tedenei xehen bexilelgedenь goritoixon hyidxel xebe. Daisadai baterei bolbol zasagai seregyydei buudalgada xariuusaagyi baina.

ASTYYRIIIN FROONT

Respyyblikiinxinei arteleeri Ovijeedii ba yimyyleeşenei kazaarma bolgohon xeden olon gernyydii boombodohon baina.

Respyyblikiinxin Leoon seektor deere Bedylaar ba Penateenai yndernyydii, myn Genateen tosxoniii ezelehen ba bexizyylhen baina. Maraanai seektor deere Looma Verde Piiks de Mantaas ba Looma de Trees Pikoosuud respyyblikiinxineer ezelegdee. Liлboo ba Yyna xojoroi xoorondoxi xarilsaaji respyyblikiinxid ezelee. Ede huurinuud zasagai seregeer xyrieelegdeed baina. Daisad bolbol aldahan poziicoo busaaxiin tulada xeden ataaxa xeed, jixexen geegdel yzeze busahan baina.

Eldeb pyynktnyyd deere yimyyleeşenei soldaaduud respyyblikiinxinei talada orozo baina.

CENTRAALIN FROONT

Xarabitaas ba Yniversititeedei goorodoi Koryynьskiin xargiin seektor deere arteleeriin buudaldaan bolbo. Yniversititeedei goorodto huurizaşahan yimyyleeşende tuha xyrgexiin tulada, daisad bolbol gorixo garxaa oroldood, yregyixen busahan baina. Kliniis goospitalьdaxi yimyyleeşed ba Santa Kristiinada xorgodohon yimyyleeşen xojoroi xoorondo buudaldaan bolbo.

Zurag deere. „Bolьşeviicka" faabrikiin motoorşo Vatoliina (baruun gar talahaa) ba „Skoroxood" faabrikiin beledxelşe I. I. Laamna. Zermesen exene rei amaralgiin baişanda amaraza baina.

(*Sojauzfoto*).

SAHA ŞUURGAN BOLOO

Main 16-nai ygleegyyrhee exileed Oomsk deere saha şuurgan bolzo baina. Byxii gernyyd ba gudamzanuudiinь sahan darzarxioo. Ende 4 graadys xyiten bolbo. Eneenei urid 2 xono goi yjede Oomsk deere 18 graadys xaluun baihiinь hanaxada jixe honin bolno.

Xaşaraguudaa tugalluulza malazalda haad tatana

(*Xydeegei korrespondeentnyydei bişegyydhee*)

Oroonoi kampaaniiin jabasa jyrenxii deeree byxii aimaguudta hula jabuulagdaza baina. Main negenei medeegeer (6 aimag soo) 36 minga 303 yniee oroondo oruulxa tysebtei aad, miin 2830 ynieen oroondo oruulagdahan, tedenei 684 tolgoinь tomo yylterei buxada oruulagdaa. Xiaagtiin aimag dotor 575 ynieen oroondo oruulagdahanhaa negeş yniee tomo yylterei buxada oruulaagyi baixa jym.

Xoriiin aimagai Xezengiin somonoi Staalinai neremzete kolxooz 400 garan yniee oroondo oruulxa tysebtei baihan aad, zuugaad ynieen oroondo oruulagdaa nereteiş haa oroondo orohon byridxel abtaagyi ba buxanuudtaa şimetei tezeel ediyyl xehee baitugai ybeheş myrteigeer ediyyldeggyi baina.

Baha Zagarain aimagai Asagadai somonoi „Ulaan-Oşon" geze kolxooz yxeree hainaar ondo oruulza, tugalaa bultiinь tenzeeze baigaaşhaa oroonoi kampaaniii xaixarnagyi. Myn, oroonoi kampaaniii garai meetedeer jabuulxabdi geze oroonoi stanoogş xehen baina. Enenь jixe hain xereg. Tiigeed dutuunь jyyb gexede, sag erte geed oroonoigoo jabuulgii exileegyi. Yligerlexede: haalişa Regzedmaa Galdanai gedeg 17 ynieetei aad, 2 ynieegee „genedeze" oroondo oruulhan baiba. Jaagaad tiigeeb gexede, buxanuudaa negete yxereree niilyylzerxihen baigaa.

Gadana, şimxegdeegyi ere buruunuudaa emeheenь ilgangyi sugtanь bailgaza, ynieegee xaşaragtanь tyryyldeg kolxoozuud myn olon baidag. Ertyyr buruu baixadaa oroondo oruulagdaza xaşaragtaa tugalluulxada, tere xaşaragai urgaxa tebieerexe jabadalda ton haadtar ba hy şimeş yxegyi boldog, tugalaa gar gaza jadaad yxedegş uşarnuud yseen bişe yzegdedeg ba tereenhee garhan tugaliinş ton zaaxan, tamirgyi, tenzeze mal bolzo ygengyi yxeşedeg baina. Zişeelxede, Ulaan-Ononoi aimagai Alxaniin somonoi „Bolьşeviig" kolxoozoi malai brigadiir C. Cerenei gedeg yngeregşe zil soo 60 garan buruudaa oroondo oruulhan baigaa. Tede xaşaraguudanь mynee tugallaxadaa, tugalaa gargaza jadaad, 6 tolgoinь yxehen baixa jym.

Uşar iime deerehee, kolxooznig byxen buruugaa oroondo oruulxadaa maldaa xoro xeze bainabdi geze oilgoxo johotoi.

Iime xoroto jabadal jyyn deerehee boldog jym, xaişan gee haa xysedeer usadxaza bolxob gexede; buxa buruudaa, zaaxanhaanь xoişo eme buruudhaa amiaarainь bailgaxa, tedeniii niilyylze bolxogyi ba myn buxanuudaaş eme buruudtaa dytelyylxegyi johotoi. Iigeze ere emiinь ilgaxa zanşal olonxi kolxoozuudta ygei baina. Zarim kolxoozuud tedeniii ilgahan nere zyylgeed, xeterxedee tere ilgahan eme buruudtajaa buxanuudaa abaaşaad sugtanь bailgahan faaktnuud yzegdedeg. Zişeelxede: Agiin aimagai Yreenein somonoi „Kominteern" kolxooz (tyryylegşenь Jişiin) bolbol 1935 onoi ybel eme buruudaa ilgaza, ondoo tee abaaşaza bailgaa geeş haa eme buruudaingaa gyyrtede 10 garan buxanuudii abaaşalsaza bailgaad 30-40 buruudaa tyrexe bolgohon baina. Ene jyy xaruulnab gexede, xynei niyden deere buruudiinь eme ereeree ilgagdahan şingi baibaş, ynendee xaşaraguudaa tugalluuixa geheniinь eneegeer elirene.

Exin tyryyneixiiinь oroondo oruulxadaa 22-26 haratai bolhon xaşaraguudii xabaaduulbal zoxixo. Gunzan bolood tugallaxa daa bejee olzo şadana geeşe. Myn eneenhee deeşe nahatai bolgozo bolxogyi. Tiigee haa ynieegee hubairuulhan jabadal bolno.

Sag erte gexe jabadal ton buruu. Ene bolbol oroonoi jabasii tahalduulxa gehen hed elge myn.

Oroonoi kampaanida ali bolxoor xoroldog ba tahalduulxin xysedeg ede byxii etegeedte xair gamgyi temeseze, tereenii ilaltataigaar jabuulxa johotoi.

Badmacereenova.

SSSR-ei Centraalin Gyisedxexe Komiteedai Preziidiymde

Soveedai Kontroolin Komiisiin Beloryysiin SSR, Baruun Sibiir, Stalingraadai ba Goorьkiiin mozodoxi naidalgatad bolbol hungagşadai gomodolii xaraza yzexe talaar soveeduudai xydelmeriii şalgahan baigaa. Ene şalgaltiin dyngii SSR Xolboonoi Centraalin Gyisedxexe Komiteedai preziidiym bolbol main 17-noigoo zasedaani deere zybşehen baina.

Ene asuudalai talaar elidxelşe—Soveedai Kontroolin Komiisiin gomodoloi Biyrooji daagşii orologşo nyxer Ferşoo voi medeesexenь xadaa, ene şalgalta bolbol Soveedai demokraatiiji ebdehen faaktnuudii, hungagşadai erxe, erilte ba gomodolnuudii tooxogyi faaktnuudii eliryylehen baina. Hungagşadai zaxiaaji dyyrgeegyi tuxai 160 gomodol Sormooviin rajsoveedto (goorod goorьki) orohon baigaa. Ene soveed hungagşadai xuulita eriltede formaaiьnaar xandahan baina. Rajoonai elyyri xamagaalaxa xeltesii daagşa bolbol tyleberitei leçeebnica ba xyygedei konsylьtaacii Sormoovo deere neexe tuxai hungagşadai duradxalii dyyrgeegyi, ene talaar orohon gomodolnuudta biyrokraad xariuu ygelgeer xandadag baina.

Stalingraad goorodoi soveed bolbol meela, ooxro (zooso), mymiii ba busa barilgiin materiaalnuudii gargan beledxexe jabadalii şangadxaxa tuxai zaxiaagai pyynktii odoo xyrter bodoto baidal deerenь bejelyyleegyi baina. Tiigeed, ene xadaa, tus goorodto ton jixe azaxuin udxa şanartai baina. Depytaaduudai gryypenyydei xydelmeride tuhalaxiin tulada, soveedai preziidiymei geşyydii edeende bexizyylxe tuxai pyynkt myn dyyrgegdeegyi baina.

Miinskiin goorodoi soveed bolbol hungagşadai zaxiaagai 930 pyynktiin miil 310 dyyrgee. Yngerhen zilei oktiaabrь-nojaabrь harada hungagşad bolbol gorsoveedai xydelmeriii ton zyb kriitikelhen baina. Tere geheer nelieen sag yngerhenş haa, ede jixexen dutuu dundanuudanь yşee usadxagdaagyi. Zişeelexede, trambain xydelmeriiin muu baihan tuxai hungagşadai oruulhan gomodoloi talaar jyyş xegdeegyi. Gorsoveedai tyryylegşe nyxer Zykooviç bolbol gomodolii xaraza yzedeggyi baina. Ene jixe xydelmeriii bejedee daaza abhan, gorsoveedai sekretaarь nyxer Kozloovski bolbol eneende ton biyrokraadaar xandadag baina. Centraalin Gyisedxexe Komiteedai Preziidiym deere tereenei xelehen yge bolbol azalşanai gomodolii xaraza yzexe jabadal ene soveedta ynexee ree xeleşegyi buzagaigaar tabigdahan baigaa geze xaruulhan baina.

Soveedai Kontroolin Komiisiin Beloryysidexi naidalgata nyxer Ciixon ba naidalgatiin gomodoloi biyrooji daagşa nyxer Prokoofьjeva gegşed bolbol azalşanai gomodolii xaraza yzexe jabadal BSSR-ei OGK-ai eerlinь aparaadta bahal muu, ende xadaa yzegdeegyi xojor minga garan gomodolnuud xebtene geze medeesene. Edenei dunda revoliyycen xuuli zuramii ebdehen, xynei zeerlii buruu xahaza abhan g. m. tuxai medyylgenyyd yseen bişe bii. Beloryysiiin Centraalin Gyisedxexe Komiteedto zoniii xylieeze uulzaxa jabadal emxidxegdeegyi baina. BSSR-ei OGK-ai sekretaarь nyxer Levkoov xyneer oroidoo uulzadaggyi baina. Nyxer Levkoov bolbol Preziidiymei zasedaani deere bydyyn fraazaar le xizaarlahan baina.

Elidxelii daguulan nyxed Ynşliixt, Xackeeviç, Kaliinin gegşed yge xelebe Edener bolbol gomodolii xaraza yzexe xydelmeriiin ton jixe udxa şanartai baihaniii temdeglehen baina. Azalşanai erilte ba gomodoldo xaişa xeregeer xandaxa jabadalii şiidxexii johoor esesle xe xeregtei.

Centraalin Gyisedxexe Komiteedai Preziidiym bolbol yge xelegşedei hanal bodoloi yndehe huuri deere rezoliyyce zoxioozo gargaxiin tulada, nyxer Ynşliixt tyryytei speciaalin komiisa baiguulba.

Preziidiymei ene zasedaani deere nyxer M. I. Kaliinin bolbol Aşxabaadai xiliin saxiuulşadai otriaadta Ulaan Tugai oorden ygebe. Kombriig Jzdakoov, № 29 zavoodai axalagşa inzeneer Zaajeev ba busadta oorden xaira bariuulagdaba.

Nyxer Kaliinin bolbol oorden xaira abagşadii amarşalaad, tedenei saaşanxi xydelmeridee amzaltanuudii tuilaxii xysebe.

Centraalin Gyisedxexe Komiteedai Preziidiym bolbol SSR Xolboonoi Aradai Komisaarnarai Soveedtai xamta unanai xooloinuud ba una abxa gazarnuudai sanitaaran xamagaalalga tuxai togtool gargaba.

Propagandiistnuudai suglaan bolbo

Main 14-de Byrexolboonoi Komuniis (bolьşeviig) Paartiiin Moskvaagai Komiteedai zasedaaniiin zaal dotor, BK(b) P-iin istooriii şudalaxa huralsalai debter zoxioogşodto zoriuulhan nyxer Staalinai bişegii zybşen xelşexiin tula Moskvaagai moziin ba Moskvaagai propagandiistnuudai yrgen suglaan bolbo. Ene suglaan deere paartiiin rajkoomai agetaaciin ba propagaandiin xeltesii daagşad, seminaarinuudii xytelberilegşed, propagandiistnuud ba partkabineedii daagşad—xamta mingaad xyn baiba.

BK(b) Paartiiin istooriii şudalaxa huralsalai debter zoxioogşodto nyxer Staalinai bişehen bişeg tuxai nyxer Rybinştejn elidxel xelebe.

KOLXOOZUUDTA GYRENEI AAKTNUUDII YGELGE

Gazarii mynxedee edelexe gyrenei aaktnuudii kolxoozuudta ygexe jabadal bol Soveed Xolboonoi olonxi respyyblikenyydte dyyrebe. Ykraiiniin, Beloryyssiin, Armeeniiin xolbooto respyyblikenyydte ba myn Kriimei, Kareeliiin, Çeçeenei, Başkiirai, Tataarai, Kalmiigai, Mordooviin, Povoolzodoxi neemecyydei, Mariiin, Xoito-Osetiinei, Ydmyyrei, Çyvaaşiin avtonoomito respyyblikenyydte gyrenei aakt ygelgen dyyrebe. RSFSR-ei 14 xizaarnuud ba mozonuudta (Azoovo-Çernomoo riiin, Moskvaagai, Kyjb eşevei, Çeliaabinai, Orenbyyrgi in, Veroonezai ba bişe bişe mozonuudta) aakt ygelge dy yrgegdebe.

Zilei hyylde byxii xolboon dotor aakt ygelge dy yrexe bolbo.

Ene zilei janvaariiin negenhee exileed, tyleehegyigeer ba bolzorgyigeer myn redee edlexiinь 300 milioon gektaar gazarii kolxoozuudta bexizyylen ygtebe.

(TASS).

Botaanikiin saad

Ulaan Ydede. Buriaad-Mongoloi Botaanikiin (urgamalai) saad emxidxegdexe bolbo. Ene saadii emxidxexe, xytelberilxe ba myngen zeerieer xangaxa jabuulganuud Buriaad-Mongolii şinzelxe bylgemde daalgagdaba.

621—xuşalgatai toog

BMASSR-ei Gazartariaalangai Arkomaadai tysebeer manai respyyblikiin kolxoozuud ene zil soo 621 xuşalgatai toog barixa baina.

Kolxoozuud şineer barigdaxa xuşalgatai tooguudaa aavgustiin 1 boltor dyyrgexe ba ijyyliin 15 boltor xuuşan tooguudaa zahaxa ujalgatai.

Xariuusalgata redaaktor G. BELЬGAAJEV

MYNØØDER

„PROGREES" KINOODO Xyxiyy xyyged

„ERDEM" KINOODO Çydeesnice

Noomer gargagşa B. DUGAROON Verstaalagşad—D. BALDAANOV ba Ts. DAMBAAJEV BMASSR-ei niut, azyil-iin tipograaf. Ypolglavliit 5